

29.8.2017

Dnro TAS/225/2017

Finlayson Oy
Jukka Kurttila, toimitusjohtaja
PL 113, 00181 Helsinki
jukka.kurttila@finlayson.fi

Finlaysonin naisille suunnattu kampanja

1. Lausuntopyyntö

Tasa-arvovaltuutettua on pyydetty selvittämään, onko Finlaysonin naisille suunnattu kampanja naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain eli tasa-arvolain (609/1986) mukainen.

2. Finlaysonin asiasta antama selvitys

Tasa-arvovaltuutettu on pyytänyt Finlaysonilta puhelimitse tarkennusta julkisuudessa olleisiin kampanjaa koskeviin tietoihin.

Finlaysonin vastuullisuuskoordinaattorin Elli Ojalan mukaan kampanjan on suunniteltu kestävän 1.9.–10.9.2017 välisen ajan. Kampanjan aikana naiset maksavat euron ostoksesta 83 senttiä. Hinnanalennuksen rahallinen arvo riippuu näin ollen ostosten kokonaishinnasta. Hintojen välisen erotuksen Finlayson on ilmoittanut lahjoittavansa Naisasialiitto Unionin tasa-arvoa edistävään työhön.

Yritykseltä saadun tarkennuksen mukaan kuka tahansa kampanjan aikana Finlaysonin myymälässä asioiva voi pyytäessään saada kampanja-alennuksen. Mitään todisteita asiakkaan sukupuolesta ei edellytetä. Myös jokainen verkkokaupassa asioiva voi hyödyntää siellä olevaa kampanjakoodia.

Kampanjallaan Finlayson haluaa herättää yhteiskunnallista keskustelua naisten ja miesten palkkaeroista.

3. Tasa-arvovaltuutetun kannanotto

3.1. Sovellettavat lain säännökset

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä (1 §).

Tasa-arvolaki kieltää välittömän ja välillisen syrjinnän sukupuolen perusteella. Syrjinnällä sukupuolen perusteella tarkoitetaan tasa-arvolaisissa naisten ja miesten

asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella. Eri asemaan asettamisella puolestaan tarkoitetaan lähinnä erilaisten etujen tai oikeuksien myöntämistä taikka tiettyjen velvollisuuksien, rajoitusten tai rasitteiden asettamista selkeästi vain miehille tai naisille. Tasa-arvolain yleinen syrjinnän kieltäminen on tarkoitettu erikseen säädettyihin poikkeuksiin koskemaan kaikkia yhteiskuntaelämän aloja ja kaikkia tilanteita, joissa sukupuoleen perustuvaa eriarvoisuutta voi esiintyä (7 §).

Syrjivä toimenpide voi kohdistua yksittäiseen mieheen tai naiseen, mutta myös ennalta määrittämättömään mies- tai naisjoukkoon. Ollakseen syrjivää, menettelyltä ei edellytetä, että se olisi tehty syrjivässä tarkoituksessa. Olennaista sen sijaan ovat menettelyn tosiasialliset seuraukset.

Syrjintä sukupuolen perusteella on erikseen kielletty tavaroiden ja palvelujen saatavuudessa ja tarjonnassa. Tavaroiden ja palveluiden tarjoajan menettelyä on pidettävä tasa-arvolaisena kiellettynä syrjintänä, jos henkilö asetetaan yleisesti saatavilla olevien tavaroiden ja palveluiden tarjonnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan tai häntä muutoin kohdellaan tasa-arvolain yleisen syrjintäkiellon vastaisesti. Tavaroiden ja palvelujen tarjoaminen yksinomaan tai pääasiallisesti toisen sukupuolen edustajille on kuitenkin sallittua, jos se on perusteltua oikeutetun tavoitteen saavuttamiseksi ja tähän tavoitteeseen pyritään asianmukaisin ja tarpeellisin keinoin (8 e). Tasa-arvolain esitöistä ilmenee, että tällainen erilainen kohtelu on sallittua vain tietyissä, rajatuissa tilanteissa (HE 153/2008 vp).

Se, joka on rikkonut tavaroiden ja palvelujen saatavuutta ja tarjontaa koskevaa syrjinnän kieltä, on velvollinen maksamaan loukatulle hyvitystä (11 §). Hyvitystä on vaadittava kanteella, joka on pantava vireille kahden vuoden kuluessa syrjinnän kiellon rikkomisesta käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä on tavaroiden tai palvelujen tarjoajan yleinen oikeuspaikka (12 §).

Syrjintä elinkeinotoiminnassa on myös kriminalisoitu rikoslaisissa. Kiellettyä on muun muassa sellainen menettely, että joku asetetaan ilmeisen eriarvoiseen tai muita huonompaan asemaan sukupuolen perusteella. Tämän kiellon rikkomisen seuraamuksena on sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta (11 luku 11 §). Tasa-arvovaltuutettu ei ole toimivaltainen tutkimaan asiaa rikoslain syrjinnän kiellon näkökulmasta.

3.2. Tapauksen arviointia

Tasa-arvolain tavaroiden ja palvelujen saatavuutta ja tarjontaa koskevan säännöksen taustalla on neuvoston direktiivi 2004/113/EY. Oikeutettuna tavoitteena erilaiselle kohtelulle voi direktiivin johdantolauseen 16 mukaan olla esimerkiksi turvallisuuteen, yksityisyys- ja säädyllyssyihin, sukupuolten tasa-arvon edistämiseen taikka miesten tai naisten etujen ajamiseen ja urheilutoiminnan järjestämiseen liittyvät kysymykset. Kaikkien tasa-arvoiseen kohteluun kohdistuvien rajoitusten on oltava asianmukaisia ja tarpeellisia. Lisäksi kaikkia oikeuksiin tehtyjä poikkeuksia on tulkittava kapea-alaisesti, jotta säännöksen tavoite ei vaarannu.

Vaikka tavaroiden tai palveluiden tarjoaminen yksinomaan tai pääasiallisesti toisen sukupuolen edustajille voi rajoitetuissa tapauksissa olla sallittua, ei tämä kuitenkaan tarkoita, että naisille ja miehille saisi tarjota samaa tavaraa tai palvelua toiselle sukupuolelle huonommin ehdoin.

Säännöksen tarkoituksena ei kuitenkaan ole estää kaikkea naisten ja miesten erilaista kohtelua, vaan ainoastaan selkeästi epäoikeudenmukainen erilainen kohtelu. Tasa-arvolain uudistuksen yhteydessä vuonna 2008 eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta katsoi, että esimerkiksi äitienpäivä-, naistenpäivä- tai isänpäivätarjoukset ovat edelleen mahdollisia, jos kyse on harvoin annettavasta huomionosoituksesta, jonka rahallinen arvo on vähäinen. Kun otetaan huomioon asiayhteys ja menettelyn hyväksyttävä tavoite, erilainen kohtelu ei näissä tilanteissa ole sellaista, että sitä olisi pidettävä toista sukupuolta syrjivänä (TyVM 14/2008 vp).

Lausuntokäytännössään tasa-arvovaltuutettu on noudattanut edellä esitettyä tulkintalinjaa. Vain toiselle sukupuolelle suunnattu hinnanalennus on mahdollista, mikäli kyse on harvoin annettavasta huomionosoituksesta, jonka rahallinen arvo on vähäinen. Tasa-arvovaltuutetun saaman selvityksen mukaan ei voida todeta, että Finlayson Oy:n kaavaileman kampanjan tarjoaman edun suuruus olisi vähäinen. Myöskään kampanjan toteuttamistapa – teksteilleistä saatava hinnanalennus – ei liity sillä tavalla Finlayson Oy:n ilmoittamaan tavoitteeseen edistää samapalkkaisuutta, että sillä voitaisiin perustella kampanjan toteutustavan lainmukaisuutta.

Tasa-arvovaltuutetulle toimitetun tiedon mukaan Finlaysonin syyskuun alkuun kaavaileman kampanjan aikana Finlaysonin myymälässä asioiva miesasiakas voi pyytäessään saada kampanja-alennuksen. Myös jokainen Finlaysonin verkkokaupassa asioiva voi hyödyntää siellä olevaa kampanjakoodia. Mitään todisteita asiakkaan sukupuolesta ei edellytetä.

Tasa-arvovaltuutettu on aikaisemmassa yhteydessä todennut, että sukupuolten tasa-arvo ei toteudu riittävällä tavalla, jollei elinkeinonharjoittajan naisille suunnatusta markkinoinnista selkeästi käy ilmi, että myös miehillä on tosiasiallisesti yhtäläinen mahdollisuus saada samat etuudet kuin naisilla.

Mikäli Finlayson Oy päättää toteuttaa kyseisen syyskuun alkuun ajoittuvan kampanjan, tasa-arvovaltuutettu kehottaa Finlayson Oy:tä täsmentämään kampanjaa koskevaa markkinointiaan siten, että siitä selvästi käy ilmi, että jokaisella on tosiasiallisesti mahdollisuus saada kyseinen hinnanalennus sitä erikseen pyytämättä. Muussa tapauksessa Finlayson Oy:n kampanja asettaa, tasa-arvolain vastaisesti, mies- ja naisasiakkaat keskenään eriarvoiseen asemaan.

Tasa-arvovaltuutettu pyytää Finlayson Oy:tä ilmoittamaan tasa-arvovaltuutetulle ennen kaavailemansa kampanjan alkua, mihin toimenpiteisiin se on tämän lausunnon johdosta ryhtynyt.

Tasa-arvovaltuutettu

Jukka Maarianvaara

Ylitarkastaja

Miko Lempinen

Tämä asiakirja on lähetetty vastaanottajalle sähköisesti. Asiakirjan allekirjoitettu taltiokappale säilytetään tasa-arvovaltuutetun toimistossa.